

Asia: VN/30583/2023

Lausuntopyyntö luonnoksesta valtioneuvoston maaseutupoliittiseksi selonteoksi eduskunnalle

1. Yleiset huomiot

Mitä ajatuksia selontekoluonnos herättää? Huom. Ilmoita tässä, mikäli yksityishenkilönä haluat, että lausuntosi näkyy myös hankeikkunassa.

Maaseudulla asuvien, järjestötyötä ja kylätoiminnassa aktiivisesti talkootyötä tekevien nuorten näkökulmasta aihe on herättelevä, ajankohtainen ja tärkeä. Nuorten keskeistä asemaa, osallistamista ja kuuntelemista ei voi riittävästi korostaa aiheessa, joka vaikuttaa vahvimmin meihin tulevaisuuden korrenkantajiin.

Talkootyön arvoa kyläyhteisöille ei voi rahassa mitata.

2. Maaseutupolitiikan suunnittelujärjestelmä

Ovatko selonteossa tunnistetut näkökohdat maaseutupolitiikan suunnittelujärjestelmään liittyen olennaiset?

Kappaleessa 2.3 nostetaan esiin ajantasaisen maaseututiedon tärkeys. Kerätyn tiedon arvioinnissa on huomioitava aluepoliittiset erot, sekä paikkakohtaiset veto- ja pitovoimat. Monipuolisuus on maaseudun rikkaus, pidetään siitä kiinni ja taistellaan alueiden eriarvoistamista vastaan.

Pohjoismaiden ministerineuvoston kappaleessa sivulla 21. kerrottiin mielestämme hyvin keskeiset elementit tehokkaaseen maaseudun kehittämiseen.

Puuttuuko tarkastelusta jokin näkökohta, joka tulisi lisätä?

Kappaleessa 2.5 käsitellään mielestämme suppeasti kansainvälisyyden vaikutusta maaseudun elinvoimaisuuteen. Sitran listaamat megatrendit vuodelta 2023 sisältäen ekologisen kriisin, polarisaation, hyvinvoinnin eritytymisen, demokratian ja turvallisuuden murrokset, sekä teknologian kasvun hyödyt ja haitat osuvat kaikki maaseudun kehityksen tärkeyteen. Näemme suurena voimavarana kehittää yhteistyömahdollisuuksia globaalissa mittakaavassa, mm. EU:n alueella. Solidaarisuusprojektit, järjestöjen kv-jaostojen aktiivisuus, nuorisovaihdot ja ammattilaisten kohtaaminen, sekä verkostoituminen rikkoo kuplia. Seurauksena Suomen maaseutu nähdään osana suurempaa kokonaisuutta ja samalla kehittyy itse, sekä kehittää muiden maiden maaseutuja.

3. Maaseutualueiden tilannekuva ja muutostekijät

Ovatko selonteossa tunnistetut näkökohdat maaseutualueiden tilannekuvaan ja muutostekijöihin liittyen olennaiset?

SWOT analyysissä ulkoisten mahdollisuuksien kappaleessa on huomioitu hyvin nuoret, sekä nuorten halu monipaikkaiseen ja monipuoliseen elämiseen maaseudulla. Tämä toimii hyvänä vastapainona ulkopuolisten uhkien kappaleen maallemuuton ongelmaan.

Puuttuuko tarkastelusta jokin näkökohta, joka tulisi lisätä ottaen huomioon selonteon tarkoitus ja tavoitteet?

Sujuvan arjen turvaamiseksi palveluiden pitää olla saatavilla ja turvattuna kaikenikäisille, asuinpaikasta riippumatta. Maaseudun kokonaisturvallisuus ja muutoksiin varautumisen tila tarvitsee jatkuvaa kehitystä kuten 3.4 kappaleessa kerrotaan. Suomen maaseudun kylät ovat heränneet tarpeeseen kartoittaa varautumistaan ajankohtaisen poliittisen tilanteen johdosta. Kylät silti tarvitsevat tukea, jotta kartoitus tehdään kattavasti ja alueellisella tasa-arvoisuudella. Näemme ruuantuotannon, energiantuotannon ja yhteisöllisyyden tukemisen varautumisen tärkeimpinä pilareina. Tekstissä oli hyvin huomioita maaseudun ja kaupunkien keskinäisriippuvuus ruuan- ja energiantuotannon kanssa, mutta ei ole selkeästi suoraa mainittu, kuinka tärkeitä nämä ovat huoltovarmuuden näkökulmasta.

Maaseudulla on potentiaalia. Kappaleessa 3.2 voisi yhä tarkemmin mainita maaseudun elinkeinot ja niiden kehitykset. Yhtenä aliarvostettuna potentiaalina on yrittäjyys mm. Matkailun alalla. Luonnoksessa mainittiin mm. Lapin matkailu maaseudun voimavarana kerran sivulla 25. Nuorten työllistyminen maaseudulle yrittäjyyden avulla ratkaisisi monta ongelmaa yhdellä kerralla. Maaseudun tulee olla vetovoimainen saadakseen väkeä maaseudulle ja pystyä myös pitämään nuoret maaseudulla. Mahdollisuuksia maaseudun elinkeinoissa on enemmän kuin kappaleeseen on kerätty.

Jos valtio on vähentämässä 3. Sektorin rahoitusta, kuinka nykyisen SWOT analyysin käy? SWOT analyysissä mainitaan maaseutu ja sen aktiiviset järjestötoimijat rikkautena ja julkisen vallan apukäsinä, mutta miten voimme ennakoida muutosta huonompaan, kun rahoitus ja väki vähenee? Mikään ei pysy pitämättä.

4. Kansallinen maaseutuvisio

Onko selonteossa kuvattu maaseutuvisio olennainen?

-

Puuttuuko maaseutuvisiosta jokin näkökohta, joka tulisi lisätä ottaen huomioon selonteon tarkoitus ja tavoitteet?

Maaseutuvisio on mukavan toiveikas ja tulevaisuuteen katsova, mutta kaipaa konkreettisuutta.

Toivomme, että visioon lisättäisiin ajatus lähipalveluiden, paikallisuuden ja lähellä tuotettujen tuotteiden suosimisesta. Ihmisten kulutusvalinnoilla on suuri vaikutus Suomen talouteen ja sitä kautta ihmisten hyvinvointiin, sekä maaseudun imagoon.

5. Poikkihallinnolliset tavoitteet ja kehittämissuositukset (Mikäli ongelmia esiintyy useamman vastauksen lisäämisessä lisääthän vastaukset kohtaan 7)

Ovatko selonteossa tunnistetut poikkihallinnolliset tavoitteet (5 kpl) ja kehittämissuositukset (24 kpl) olennaiset?

Sivulla 55. Mainittiin hyvin ytimekkäästi, kuinka paikalliset tietää mitä tarvitsee paikallisesti kehittää. Kunnilla ja kylillä pitää säilyä mahdollisuudet hakea tarvittavia rahoituksia ja saada voimavaroja luoda omiin tarpeisiin osuvia hankkeita ja projekteja.

Kehittämissuosituksissa 11 ja 12 maintaan useasti yrittäjyyspotentiaali. Ongelmaksi koetaan rahoituksen epävarmuus ja vaikea saanti. Sitä suuremmalla syyllä pitäisi tukea nuorta yrittäjyyttä tietoisuuden lisäämisellä jo opintojen aikana. Yrittäjyyden tukipalveluita pitää osata mainostaa myös kokeneillekin yrittäjille.

Mitkä ovat näkökulmastanne tärkeimmät poikkihallinnolliset tavoitteet (1-3 kappaletta)?

-

Voit kirjoittaa mahdolliset tarkemmat kommentit tavoitteisiin tavoitekohtaisesti:

-

Mitkä ovat näkökulmastanne tärkeimmät poikkihallinnolliset kehittämissuositukset (1-5 kappaletta)? (Merkitse kehittämissuosistusten numerot 1-24)

-

Puuttuuko poikkihallinnollisista tavoitteista tai kehittämissuosituksista jokin kansallisesti merkittävä näkökohta, joka tulisi lisätä?

-

Voit kirjoittaa mahdolliset tarkemmat kommentit kehittämissuosituksiin suosituskohtaisesti:

-

6. Liite: Maaseutualueiden nykytilanteen ja muutostekijöiden kuvaus

Ovatko liitteessä kuvatut maaseutualueiden nykytilanne ja muutostekijät olennaiset?

-

Puuttuuko nykytilanteen ja muutostekijöiden kuvauksesta jokin kansallisesti merkittävä näkökohta, joka tulisi lisätä?

-

7. Muut täydennystarpeet

Onko selonteossa muita täydennystarpeita?

-

Sarvijärvi Emmi
Suomen kylät ry:n Nuorisajaosto